

ผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมาย ของแอมเฟตามีน

สำนักงาน ป.ป.ส. *

บทนำ

แม้หน่วยงานต่าง ๆ จะได้ทุ่มเทความพยายามในการแก้ไขปัญหามาแอมเฟตามีนด้วยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ หลายประการมาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของแอมเฟตามีนยังคงมีความรุนแรงอยู่

การปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของแอมเฟตามีนและอนุพันธ์จากวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไปเป็นยาเสพติดคตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ถือเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการด้านปราบปรามที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มีการลงโทษที่รุนแรงมากขึ้นสำหรับยับยั้งการกระทำผิดในขณะยาว

ผลจากการปราบปรามทำให้จำนวนคดีแอมเฟตามีนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นประเด็นปัญหา ราคาแอมเฟตามีนสูงขึ้นจนกลายเป็นแรงจูงใจให้มีการลักลอบผลิตและค้าสูงขึ้น หน่วยงานบางหน่วยงาน นักวิชาการบางคน และสื่อมวลชนบางกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์ว่าน่าจะสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนประเภทของแอมเฟตามีน และได้เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนในเรื่องนี้เสียใหม่

ต่อมาวันที่ 12 เมษายน 2543 สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนประเภทแอมเฟตามีนขึ้นมา เพื่อศึกษาหาข้อมูลจากทุกแง่มุม และฟังความเห็นโดยรอบด้าน พร้อมทั้งวิเคราะห์เสนอทางเลือกเชิง

นโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

คาดว่ารายงานสรุปการศึกษาผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของแอมเฟตามีนฉบับนี้ จะสร้างความชัดเจนได้พอสมควรและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1. พัฒนาการของปัญหาแอมเฟตามีน ในประเทศไทย

หลังสงครามโลกครั้งที่สองเริ่มมีการนำแอมเฟตามีนมาใช้ในการบำบัดรักษาโรคในประเทศไทย เกิดการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีนที่มีตราเป็นรูปหัวม้าหมากรุก แอมเฟตามีนและอนุพันธ์ได้เป็นภัยเงียบมาหลายปี จนกระทั่งถูกควบคุมเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2498 โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศกระทรวงเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2498 ให้ยากระตุณเมดัลลาที่ได้มาจากการสังเคราะห์ทุกชนิดเป็นยาอันตรายตามพระราชบัญญัติการชายา พ.ศ. 2493 แต่มาตรการทางกฎหมายที่ยังไม่สามารถยับยั้งการแพร่ระบาดได้ ตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา การแพร่ระบาดของแอมเฟตามีนเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแอมเฟตามีนซัลเฟต ต่อมาวันที่ 4 มีนาคม 2512 ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขระบุให้แอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2479 หลังจากปี 2514 ได้มีการแพร่ระบาดของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์มากขึ้น

* โดย คณะทำงานศึกษาผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนประเภทแอมเฟตามีน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี เสนอผลการศึกษาเมื่อเดือนมิถุนายน 2543.

หมายเหตุ : คำที่ใช้ตัวเอนคือชื่อเฉพาะ

หลังจากที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971(พ.ศ.2514) ต่อมาในวันที่ 9 มกราคม 2518 ได้มีพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 ขึ้นมาบังคับใช้ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2520 ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทให้กลุ่มแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ทั้งหมดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2

ผลจากการควบคุมโดยกฎหมายในระหว่างปี 2523 - 2530 ทำให้เกิดความเข้มแข็งในตลาดมืด โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนผสมของคาเฟอีนและอีเฟดรีน ในปี 2530 ได้มีการจับกุมทำลายแหล่งผลิตหัวเชื้อเมทแอมเฟตามีนและแหล่งผลิตอัดเม็ดแอมเฟตามีนจำนวน 11 แห่งด้วยกัน

วันที่ 9 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานปราบปรามยาเสพติด (สปส.ตร.) ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. จัดชุดเฉพาะกิจเร่งรัดดำเนินการปราบปรามแหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย และกำหนดมาตรการตรวจสภาพร่างกายของพนักงานขับรถขนส่งและวอลไฮสสาร

ปี 2537 เกิดการสู้รบระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดน ไทย-พม่า กับทหารพม่าอย่างรุนแรง สร้างภาวะกดดันในการผลิตและค้ายาเสพติดอย่างมาก ปี 2538 ชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่าเริ่มทำการผลิตแอมเฟตามีน จนกระทั่งปี 2539 เอโรอินเริ่มขาดแคลน หลังจากนั้น จึงได้มีการหันมาผลิต ค้าและเสพแอมเฟตามีนเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

อาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่าปัญหาแอมเฟตามีนในประเทศไทยเกี่ยวข้องกับ บุคคล 4 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มผู้ผลิต ปัจจุบันฐานการผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตประเทศเพื่อนบ้าน แต่ก็ยังมีการลักลอบตั้งแหล่งผลิตแอมเฟตามีนในพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการค้าและการกระจายผลผลิตไปสู่ผู้บริโภคเป็นครั้งคราวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี นครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรีมีการนำเอาหัวเชื้อเมทแอมเฟตามีนมาทำการผลิตอัดเม็ดในลักษณะ Kitchen lab

กระจายตัวไปยังหลายจังหวัด ในรอบปี 2542 ได้มีการจับกุมทำลายแหล่งผลิตเมทแอมเฟตามีนรวม 18 แห่ง โดยเป็นแหล่งผลิตหัวเชื้อ 2 แห่ง แหล่งผลิตอัดเม็ด 6 แห่ง และแหล่งผลิตในลักษณะ kitchen lab อีก 10 แห่ง

2. กลุ่มผู้สนับสนุนเคมีภัณฑ์ และอุปกรณ์การผลิตสารเคมีที่จำเป็นต้องใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติดนั้นมียูมามากมายหลายชนิด และสารตั้งต้นที่ใช้ผลิตยาเสพติดหลายชนิดเป็นเคมีภัณฑ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และสามารถลักลอบ หรืออภัยขาย หรือ เปลี่ยนแปลงนำไปผลิตยาเสพติดได้ นอกจากนี้ยังมีการลักลอบนำเข้าสารตั้งต้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งอีเฟดรีนจากต่างประเทศเพื่อจัดส่งไปยังกลุ่มผู้ลักลอบผลิตมาโดยต่อเนื่อง

3. กลุ่มการค้า นอกจากจะมีกลุ่มการค้ารายเก่าแล้ว ปัจจุบันเกิดมีกลุ่มการค้าแอมเฟตามีนรายใหม่แตกตัวออกไปอย่างกว้างขวางทุกพื้นที่ รวมถึงยังมีการจัดส่งไปจำหน่ายให้แก่แรงงานไทยที่ไปทำงานอยู่ในต่างประเทศด้วย ปริมาณการค้าจับกุมเมทแอมเฟตามีนในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2530 - 2542 ก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าตัว โดยในปี 2542 มีการจับกุมยึดของกลางแอมเฟตามีนได้ 4,487.19 กิโลกรัม

จากสถิติผลการจับกุมคดีเมทแอมเฟตามีนจำแนกรายจังหวัดตั้งแต่ปี 2530- 2542 ปรากฏว่าจังหวัดที่มีการจับกุมมากได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ ปทุมธานี สระบุรี และชัยภูมิ และเมื่อวิเคราะห์อายุผู้ต้องหาคดีเมทแอมเฟตามีนตั้งแต่ใน 2530 - 2542 ก็พบว่าในขณะที่ยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และผู้ต้องหาที่มีอายุระหว่าง 31 -40 ปี และอายุ 41 ปี ขึ้นไปมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ นั้น แต่ผู้ต้องหาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีกลับเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณสำหรับในปี 2542 มีผู้ต้องหาอายุระหว่าง 21 -30 ปีจำนวน 62,338 คน(ร้อยละ 42.53) อายุต่ำกว่า 20 ปีจำนวน 39,826 คน(ร้อยละ 27.17) อายุระหว่าง 31 -40 ปีจำนวน 28,870 คน (ร้อยละ 19.70) และอายุ 41 ปีขึ้นไปจำนวน 15,532 คน

(ร้อยละ 10.6) (รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1)

4. กลุ่มการแพร่ระบาด กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ต่อปัญหาสาธารณสุขได้ขยายตัวออกไปในวงกว้าง มากยิ่งขึ้น เช่น กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มเยาวชน และ กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น เมื่อพิจารณาสถิติเมแทมเฟตามีนที่มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกรายพื้นที่ตั้งแต่ปี 2535- 2542 ปรากฏว่า พื้นที่ที่มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษามาก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นครสวรรค์ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม เพชรบูรณ์ ราชบุรี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และสระบุรี และเมื่อวิเคราะห์ถึงอายุของผู้ติดยาเมแทมเฟตามีนที่เข้ารับการบำบัดรักษาดังแต่ปี 2535 - 2542 พบว่าผู้ติดยาเมแทมเฟตามีนส่วนใหญ่อายุระหว่าง 15 -19 ปี โดยในปี 2542 มีผู้ติดยาเมแทมเฟตามีนที่เข้ารับการบำบัดรักษาอายุระหว่าง 15 -19 ปีจำนวนสูงถึง 7,232 คน (ร้อยละ 45.85) อายุระหว่าง 20 -24 ปีจำนวน 4,430 คน (ร้อยละ 28.08) อายุระหว่าง 25 -29 ปีจำนวน 1,746 คน (ร้อยละ 11.07) อายุระหว่าง 30 -40 ปีจำนวน 878 คน (ร้อยละ 5.57) อายุต่ำกว่า 15 ปีจำนวน 736 คน (ร้อยละ 4.67) อายุระหว่าง 35 -39 ปีจำนวน 436 คน (ร้อยละ 2.76) และอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปจำนวน 316 คน (ร้อยละ 2) (รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2)

2. จุดแข็งของการผลิต การค้า และการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีน

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ในการผลิต การค้า และการแพร่ระบาดของ แอมเฟตามีนมีจุดแข็งอยู่หลายประการด้วยกัน กล่าวคือ

2.1 จุดแข็งของการผลิตแอมเฟตามีน

(1) สามารถสร้างกำไรสูง เนื่องจากเมื่อหักค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตออกไปแล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการลักลอบผลิตแอมเฟตามีนได้ผลตอบแทนเป็นกำไรที่สูงมากเมื่อเทียบกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ อย่างกรณีเมแทมเฟตามีนที่แหล่งผลิตในประเทศพม่ามีต้นทุนการผลิตเพียงประมาณเม็ดละ 8-12 บาท แต่เมื่อนำมาจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่แล้วจะ

มีราคาสูงถึงเม็ดละ 18 - 22 บาท

(2) ความต้องการของตลาดยาเสพติดสูงโดยต่อเนื่อง จึงเป็นที่ปัจจัยแรงดึงและแรงดันที่สำคัญต่อการลักลอบผลิตแอมเฟตามีนทำให้เกิดองค์การการผลิตแอมเฟตามีนรายใหม่ตลอดเวลา

(3) กระบวนการผลิตกระทำได้ง่ายและเคลื่อนย้ายสะดวก สภาพการลักลอบผลิตแอมเฟตามีนจากเดิมที่มีลักษณะใหญ่โตคล้ายโรงงานได้เปลี่ยนแปลงไปมาก กระบวนการผลิตที่เคยยุ่งยากซับซ้อนในระยะหลังได้ถูกคัดกรองให้สั้นลง สามารถนำส่วนผสมสำเร็จรูปไปทำการอัดเม็ดด้วยเครื่องขนาดเล็กในพื้นที่ใด ๆ ก็ได้ตามที่ต้องการ

(4) โดยปรกติแล้วองค์การการผลิตแอมเฟตามีนจะมีความระมัดระวังตัวสูงมาก พฤติการณ์จะปิดลับอำพราง และความเคลื่อนไหวด้านยาเสพติดจะซ่อนเร้นร่องรอยการกระทำความผิดปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรจะมีเฉพาะในแวดวงจำกัด ทำให้ยากที่จะเข้าถึง

(5) เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่บางคนได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการผลิตแอมเฟตามีนทั้งโดยตรงและทางอ้อม ทำให้องค์การการผลิตมีโครงสร้างที่เข้มแข็งและหยั่งรากลึกซึ้งเข้าไปสู่กลุ่มผู้มีอิทธิพลระดับท้องถิ่น

(6) มาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจแก่องค์การการผลิตแอมเฟตามีนด้วยมาตรการริบทรัพย์สินนั้นขึ้นอยู่กับผลของคดีอาญาด้านยาเสพติด กล่าวคือ ในชั้นการจับกุม ถ้าไม่มีการจับกุมคดียาเสพติด คดีริบทรัพย์สินก็เกิดขึ้นไม่ได้ ในชั้นการฟ้องคดี ถ้าพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องคดี คดีเกี่ยวกับทรัพย์สินก็ไม่อาจดำเนินการได้และในชั้นการพิจารณาคดีของศาล หากศาลมีคำสั่งถึงที่สุดให้ยกฟ้องการริบทรัพย์สินก็สิ้นสุดลง คดีเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินจึงถูกจำกัดไปด้วย ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้ายาเสพติดจึงสามารถนำกลับมาใช้หมุนเวียนได้อีกไม่รู้จัก

(7) เท่าที่ผ่านมา ที่ตั้งแหล่งผลิตแอมเฟตามีนมักจะเป็นที่ว้าหวาน มีรั้วรอบมิดชิดหรือไม่ก็เป็นพื้นที่ไร่ นา สวน หรือป่าเขา โดยสภาพของที่ตั้งทางภูมิประเทศจึงเอื้ออำนวยต่อการลักลอบ

ทำการผลิต ในทางกลับกันก็กลายเป็นสิ่งที่สร้างความยากลำบากให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านปราบปรามในการตรวจสอบ ติดตาม และเข้าถึงพื้นที่ตั้งของแหล่งผลิตแอมเฟตามีน

(8) องค์กรการผลิตและบุคคลที่เกี่ยวข้องมักจะทำลายหลักฐานหรือหลักฐานเพื่อไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ถึงภูมิหลังที่แท้จริงของตน พยายามที่จะปกปิดประวัติที่เป็นด้วยยาเสพติดของตนเอง และอาจจะเลยเถิดไปถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาสาธารณชนด้วย

(9) เพื่อหลบหลีกการเป็นเป้าหมายในการสืบสวนปราบปรามของเจ้าหน้าที่ ในระยะหลังองค์กรการผลิตแอมเฟตามีนเริ่มปรับเปลี่ยนการผลิตไปยังบริเวณนอกพื้นที่ประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น

(10) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มีความพยายามที่จะผลิตยาเสพติดชนิดใหม่ออกมาแพร่หลายอยู่เรื่อยๆ จนตามไม่ทัน (product diversification) โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ (designer drugs) อย่างกรณี "ecstasy" ก็เป็นอนุพันธ์หนึ่งของแอมเฟตามีน

2.2 จุดแข็งของการลักลอบค้าแอมเฟตามีน

(1) แรงดึงดูดใจเกี่ยวกับรายได้ หากทุกคนพยายามค้นคว้าวิธีทาง ในการหาเงินให้ได้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงว่าจะได้มาโดยวิธีใด การลักลอบค้ายาเสพติด เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมากหาศาลภายในระยะเวลาอันรวดเร็วให้แก่กักค้ายาเสพติด ทำให้บางคนหลงผิดคิดว่ากำไรที่ได้คุ้มต่อการลงเสียกระทำความคิด หันไปค้ายาเสพติดในที่สุด

(2) กลุ่มการค้าแอมเฟตามีน มีการเคลื่อนตัวออกไปอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับการขยายตัวของการผลิต เกิดแหล่งจำหน่ายรายย่อยกระจายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง อย่างเช่น บิมน้ำมัน ร้านอาหาร จุดที่พักรถ ร้านซ่อมรถ ร้านขายของชำ ติวสอบเคอร์รี่รับจ้าง ติวสอบนักเกอร์ ตลอดจนจนถึงสถานศึกษาด้วย

(3) การจัดองค์กรเพื่อลักลอบค้ายาเสพติด จะมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการลักลอบค้ายาเสพติด จึงมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมากมายหลายระดับที่มีบทบาทสอดรับกันเป็นช่วงชั้นขึ้นตอนตั้งแต่ผู้ผลิต นักค้ายาเสพติดรายใหญ่ นักค้ายาเสพติดรายย่อยในพื้นที่ นักค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ มือขนส่ง ค้าเลี้ยง ผู้ประกอบการนายทุน ผู้สนับสนุนและผู้มีอิทธิพลให้การคุ้มครอง

(4) การลักลอบค้ายาเสพติดเป็นขบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย เมื่อองค์กรการค้ายาเสพติดต้องสูญเสียบุคคลหนึ่งบุคคลใดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ก็มักจะมีบุคคลอื่นเข้ามาในลักษณะตัวตายตัว แทนหรือสืบทอดอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่นเมื่อมีชนยาเสพติดถูกเจ้าหน้าที่จับกุมได้ก็จะมีการมอบหมายให้ผู้อื่นมาทำหน้าที่ค้าเลี้ยงยาเสพติดต่อไป

(5) เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดไม่เพียงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้แก่กักค้ายาเสพติดเท่านั้น แต่ได้มีนักค้ายาเสพติดหลายคนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่วงจรของการเป็นผู้ทรงอิทธิพลในท้องถิ่นและประพาศดินแบบนักเลงเจ้าพ่อ ใช้ความรุนแรงในการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เป็นต้นว่า การข่มขู่ คุกคาม และประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินต่อผู้ที่บังอาจขัดผลประโยชน์ของตน การต่อสู้ขัดขวางการสืบสวนจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(6) องค์กรการค้ายาเสพติดหลายกลุ่มไม่ยึดติดกับยาเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งแบบตายตัวหรือถาวรตลอดไปแต่จะยึดหยุ่นไปตามสถานการณ์และช่องโอกาสที่เอื้ออำนวย อย่างในกรณีกลุ่มนายทุนผู้ผลิตและนักค้าเฮโรอีนในพื้นที่ภาคเหนือได้หันไปทำการผลิตและค้าแอมเฟตามีนควบคู่กันไปด้วย ทำให้องค์กรการผลิตและค้ายาเสพติดสามารถจัดหาหาเสพติดอื่นให้แก่กลุ่มบุคคลในเครือข่ายได้อย่างต่อเนื่อง

(7) มีการพลิกแพลงวิธีการกระทำความผิดที่ยากต่อการคาดหมายหรือการป้องกันปราบปรามเนื่องจากกระบวนการด้านกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

(6) ในทางปฏิบัติ จะไม่สามารถแจกจ่ายหรือจำหน่ายให้แก่ผู้คิดขายทุกคนได้ จะเป็นปัญหาในการจัดสรร เกิดการรวบไหลออกนอกระบบ หรือกลายเป็นมูลเหตุของการทุจริตในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขึ้นได้

(7) ราคาที่ลดลงและสามารถหาได้ง่าย จะกลายเป็นช่องโอกาสให้กลุ่มผู้แสวงหาใหม่ตัดสินใจเลือกแสวงหาเพิ่มมากขึ้น จะเกิดการเพิ่มจำนวนผู้ใช้ยาเสพติดมากขึ้น การแพร่ระบาดจะทำให้ตลาดยาเสพติดเริ่มกว้าง เป็นหนทางนำไปสู่การผลิต ในที่สุดก็จะกลายเป็นวงจรปัญหาอุปสงค์สร้างอุปทานตามมา

(8) จะทำให้มีผู้ที่เข้ารับการบำบัดมากขึ้น สถานบำบัดที่มีอยู่ไม่เพียงพอ เท่ากับเป็นการเพิ่มความซับซ้อนให้กับปัญหา ยาเสพติด ทั้งด้านอุปทาน อุปสงค์ และการบำบัดรักษา

(9) รัฐต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายของสังคมเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันอาจจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า นำเอาเงินงบประมาณและภาษีของคนทั้งประเทศมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

(10) เป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุด เพราะในขณะนี้ เรากำลังกลายเป็นประเทศผู้บริโภคยาเสพติดและเผชิญกับปัญหาการนำเข้าแอมเฟตามีนจากประเทศเพื่อนบ้าน

4.2 ประเด็นที่มาตรการปราบปรามส่งผลให้ราคาแอมเฟตามีนสูงขึ้น

โดยหลักการแล้วการปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จะทำให้ปริมาณยาเสพติดหายาก ขาดแคลนและราคาแพงมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการปราบปรามมักจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา ยาเสพติดในระยะสั้น กลไกราคาจำหน่ายของแอมเฟตามีนที่เปลี่ยนแปลงไปยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ เป็นต้นว่า

(1) ราคาแปรผันตามปริมาณยาเสพติดในตลาด ขณะนี้ อาจกล่าวได้ว่าแอมเฟตามีนมีมากพอที่จะสนองความต้องการของผู้เสพแบบไม่จำกัด การจับกุมกลุ่มผู้ผลิตหรือนักค้า บางครั้งเป็นแค่เพียงการทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดทุนกำไร บ่อยครั้งที่กลายเป็นแรงจูงใจให้มีการผลิตหรือค้าเพิ่มขึ้นอีก

เท่าตัวเพื่อให้ได้กำไรเท่าเดิม

(2) ราคาเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะการแข่งขันในตลาด เป็นเรื่องธรรมดาที่เมื่อแอมเฟตามีนจากแหล่งหนึ่งแห่งโลกกลายเป็นที่นิยมของตลาด ยาเสพติด กลุ่มผู้ผลิตจะเลียนแบบสัญลักษณ์ เครื่องหมายการค้า รูปแบบเม็ด หรือการบรรจุจัดจำหน่ายเพื่อหวังผลในการแสวงหากำไรจากส่วนแบ่งของตลาด (market share) เมื่อมีการลอกเลียนแบบกันมาก ๆ ในที่สุด ความนิยมในแอมเฟตามีนแบบนั้น ๆ ก็จะลดลงตามกลไกของตลาด

(3) ราคาขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิตตลาดยาเสพติด อย่างเช่นในระยะแรกให้ลองเสพยา การใช้ส่วนผสมของสารเสพติด เพื่อหวังผลการศึกษาเสพยาในโอกาสต่อไปของผู้ใช้ การขยายแบบให้เสพยา การส่งต่อให้แก๊งค์คดียาเสพติด จากนั้นก็ชักชวนหรือใช้ให้เป็นผู้จำหน่าย การให้เครดิตการขายเทคนิค การตลาดระบบการขายตรง การขยายตลาดแบบลูกโซ่

(4) ราคาขึ้นอยู่กับกระบวนการจ่ายเงิน เช่น การจ่ายเงินมัดจำล่วงหน้า การซื้อขายโดยใช้เงินสด และการผ่อนชำระเป็นงวดเป็นรายงวด เป็นต้น

(5) ราคาแอมเฟตามีนที่สูง มาจากความต้องการยาเสพติดมีมากหรือความนิยมในการใช้ ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าในตลาดการค้าแอมเฟตามีนนั้น ยาน่าจะเป็นของผู้ซื้อมากกว่าผู้ผลิต

(6) ราคาเปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรม การเสพยาแอมเฟตามีน ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นจากการทดลองใช้เพื่อความสนุกสนาน การใช้เป็นครั้งคราว การเสพยาช่วงสั้น ๆ จนกระทั่งถึงการใช้เป็นประจำ ปริมาณการใช้ในแต่ละครั้งและความถี่ของการใช้จะมีปริมาณมากตามระยะเวลาการเสพยาของแต่ละบุคคล

(7) ราคา ยาเสพติดส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังซื้อของผู้เสพยา

(8) ราคาที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลา ทั้งนี้เมื่อพิจารณาว่าราคาแอมเฟตามีนย้อนหลังไปเป็นเวลาหลาย ๆ ปีแล้ว จะพบว่าราคาจำหน่ายปลีกให้แก่ผู้บริโภคมีได้ขึ้นลงในลักษณะที่วูบวาบ เพียงแต่ยังเสถียรมากกว่าจะยังสูง และผู้

จำหน่ายจะได้กำไรมากเนื่องจากค่าความเสี่ยงถูกรวมเข้าไว้ในราคา (risk premium) แล้วผลกำไรจะไปสู่ผู้บริโภค

(9) ความบริสุทธิ์ของแอมเฟตามีนไม่ค่อยมีผลต่อราคาแอมเฟตามีน หากแต่ส่วนผลที่เพิ่มเข้าไปในเม็ดแอมเฟตามีน มักกลายเป็นการสร้างกำไรให้แก่ผู้บรรจุเม็ดเสียมากกว่า

(10) แอมเฟตามีนมีค่าความยืดหยุ่นต่อราคา(price elastic) ค่อนข้างสูง ไม่เป็นความจริงที่ว่าผู้ใช้พร้อมจะจ่ายค่ายาเสพติดที่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ เว้นแต่กลุ่มที่ติดแบบเรื้อรังที่แม้ราคาจะสูงขึ้นก็ยังยอมซื้อ (price inelastic) ซึ่งราคามกแอมเฟตามีนที่เพิ่มขึ้นมิได้ส่งผลให้ปริมาณการซื้อขายเปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่สำหรับผู้บริโภคแอมเฟตามีนจะเปลี่ยนไปใช้ยาเสพติดอื่นที่ราคาถูกกว่าเมื่อราคาแอมเฟตามีนสูงขึ้น และกลับมาใช้ใหม่เมื่อราคาถูกลง

5. การปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไปเป็นยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

5.1 นวัตกรรม

(1) เกิดความคล่องตัวในกระบวนการออกกฎหมายให้สอดคล้อง และเท่าทันสถานการณ์ยาเสพติด โดยปกติกระบวนการออกกฎหมายหรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายต้องใช้เวลานาน และมักไม่เท่าทันต่อสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติด หลังจากที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทมากยิ่งขึ้นโดยลำดับ ถึงแม้ได้มีการออกกฎหมายมาบังคับใช้คนละฉบับก็ตาม แต่กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและยาเสพติดให้โทษได้ ในกรณีที่จะมีการเพิกถอนวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทแล้ว นำไปกำหนดให้เป็นยาเสพติดนั้น คณะกรรมการ

กฎหมายได้มีความเห็นว่า หากวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทใด เมื่อได้เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญตามนิยามความหมายของยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษมีอำนาจในการประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทดังกล่าวเป็นยาเสพติดให้โทษได้ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 135 จึงเป็นกรณีตัวอย่างที่ดีของมาตรการควบคุมที่เข้มงวดและมาตรการลงโทษที่รุนแรงยิ่งขึ้นสำหรับการแก้ไขปัญหายาแอมเฟตามีน

(2) มาตรการทางกฎหมายที่เข้มแข็งจะเป็นเครื่องมือในการทำหลายจุดแข็งและโอกาสขององค์การการผลิตและค้าแอมเฟตามีน เท่าที่ผ่านมาการลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีแอมเฟตามีนยังไม่หนักเพียงพอต่อการปราบปรามและการป้องปรามการกระทำความผิดได้ ผู้กระทำผิดฐานผลิต นำเข้าส่งออก จำหน่าย และครอบครองเพื่อจำหน่ายตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 จะถูกลงโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 20 ปี และปรับไม่เกิน 400,000 บาท แต่หลังจากที่ปรับเปลี่ยนให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 แล้วตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ผู้กระทำความผิดในข้อหาผลิต นำเข้าและส่งออกจะถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิต และถ้ากระทำเพื่อจำหน่ายจะถูกลงโทษประหารชีวิต รวมทั้งยังมีบทสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายเกี่ยวกับปริมาณของกลางที่คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เพื่อใช้สำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดให้หนักขึ้นด้วย บทลงโทษที่สูงขึ้นจึงเป็นสิ่งยับยั้งและป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดมากขึ้นไปกว่าที่เป็นอยู่

(3) ผลดีต่อระบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดภายใต้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะเปิดโอกาสให้ผู้เสพแอมเฟตามีน ซึ่งสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลก่อนความผิดจะปรากฏได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดฐานเสพ และผู้เสพที่ต้องโทษเป็นครั้งที่สาม เมื่อ

พันโทฯแล้วก็ได้ทำการนำบัตรรักษาเสียจนครบถ้วนตามขั้นตอน รวมทั้งยังมีโอกาสที่จะได้รับการนำบัตรรักษาและฟื้นฟูตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 อีกด้วย

(4) ประโยชน์ที่สาธารณชนจะได้รับเนื่องจากปริมาณแอมเฟตามีนของกลางที่ถูกจับกุมได้ในแต่ละปีมีเป็นจำนวนมาก เช่นปี 2542 ปริมาณเมทแอมเฟตามีนของกลาง 4,487.19 กิโลกรัม โดยทั่วไปเม็ดแอมเฟตามีนจะมีน้ำหนัก 80-100 มิลลิกรัม (ในที่นี้เฉลี่ยเม็ดละ 90 มิลลิกรัม) ปริมาณเมทแอมเฟตามีน 1 กิโลกรัมจึงมีประมาณ 11,111.11 เม็ด เมื่อคำนวณปริมาณของกลางดังกล่าว ก็จะได้ประมาณ 49,857,661 เม็ด หากจะประมาณการปริมาณของกลางเป็นเงินโดยการคิดราคาแอมเฟตามีนเม็ดละ 80-100 บาท ก็จะเป็นมูลค่าประมาณบิลละ 3,988.61 - 4,985.76 ล้านบาท ในทางกลับกัน หากคำนวณจากปริมาณการใช้แอมเฟตามีนของผู้ที่ใช้เป็นประจำในปริมาณแค่นั้นละหนึ่งเม็ดต่อวันแล้ว ปริมาณของกลางจำนวนนี้สามารถให้ผู้ใช้ประจำจำนวน 136,596 คน เสพได้ทั้งปี และนี่คือการปกป้องสังคมด้วยการสกัดกั้นหรือยับยั้งมิให้ปริมาณแอมเฟตามีนจำนวนนี้ตกไปสู่ผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก

(5) ประโยชน์ต่อทางราชการ ถึงแม้รัฐจำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่จะเห็นได้ว่ามีการตรวจสอบทรัพย์สินคดีแอมเฟตามีนตั้งแต่ปี 2537 จนถึงปี 2542 มีมากถึง 651 คดี มูลค่าทรัพย์สินที่ยึดอายัดรวมทั้งสิ้น 757.5 ล้านบาท (รายละเอียดโปรดดูในตารางที่ 3) ปริมาณทรัพย์สินจำนวนดังกล่าวจะตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อไป เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่สังคมต้องเสียไป (social cost) ก็ถือว่าเป็นผลดีต่อทางราชการอย่างมาก

(6) ประโยชน์ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ การปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2514 และอนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2531 โดยมาตรการที่เข้มข้นและเข้มแข็งจะบังเกิดผลดีต่อการประสานความ

ร่วมมือในการควบคุมยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์กับประเทศต่าง ๆ ตลอดจนทำให้ประชาคมโลกได้เห็นถึงความจริงจังในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยด้วย

5.2 ผลกระทบข้างเคียง

(1) เมื่อใดที่มีการมุ่งเน้นการปราบปรามยาเสพติดชนิดใดเข้มงวดมาก มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดความหลีกเลี่ยงหันไปสู่อายาเสพติดชนิดใหม่มากขึ้น เช่น การดักลอบสังหารเคราะห์เพื่อผลิตออกฤทธิ์ของยาเสพติดชนิดใหม่ ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ การแสวงหาเคมีภัณฑ์อื่น ๆ มาทดแทนเคมีภัณฑ์ที่กฎหมายกำหนดมาตรการควบคุมและการหันไปใช้ยาเสพติดชนิดใหม่ทดแทนของเดิม เป็นต้น

(2) ยิ่งกฎหมายยาเสพติดที่มีบทบัญญัติโทษรุนแรงมาก ทั้งต่อตัวผู้กระทำความผิดจะถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิต ยาเสพติดของกลางจะต้องถูกยึด และทรัพย์สินที่ได้จากการค้ายาเสพติดจะต้องถูกริบจนหมดสิ้นด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้องค์กรกระทำความผิดต้องกลายเป็นองค์กรที่ปิดลับ ยากแก่การตรวจสอบและเข้าถึงมากยิ่งขึ้น กลไกต่อต้านการปราบปรามที่มีลักษณะยิ่งปราบปรามยิ่งตอบโต้ จะนำไปสู่ความรุนแรงและการสูญเสีย อันสืบเนื่องมาจากการสืบสวนปราบปรามโดยวิธีการวิสามัญฆาตกรรม

(3) สถิติการจับกุมคดีเมทแอมเฟตามีนและสถิติการนำบัตรรักษาผู้ติดยาเสพติดแอมเฟตามีนจะเพิ่มอย่างมาก เช่นในปี 2542 จากปริมาณคดียาเสพติดทั่วประเทศ จะเป็นคดีเมทแอมเฟตามีนถึงร้อยละ 79.39 จากจำนวนผู้เข้ารับการรักษาทั่วประเทศ จะเป็นผู้ติดยาเสพติดแอมเฟตามีนถึงร้อยละ 42.33 และเมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดทั้งหมดจะเป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติดจำนวน 67,437 คน หรือร้อยละ 53.83 (รายละเอียดตามตารางที่ 4) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ และจะต้องมีหน่วยงานและสถานที่รองรับสำหรับดำเนินการแก้ไขปัญหามากขึ้นด้วย

(4) ผู้ติดยาเสพติดจะได้รับโทษสูงขึ้น การจับกุมคดียาเสพติด ส่วนมากยังเป็นแค่ระดับผู้

เสถียรมากกว่าระดับผู้จำหน่าย หรือไม่ก็เป็นคดีรายย่อยมากกว่า คดีรายใหญ่ อย่างในกรณีปี 2542 ได้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดในข้อหาครอบครอง คิดเป็นร้อยละ 52.96 และข้อหาเสพยาผิดเป็นร้อยละ 21.47 ผู้กระทำความผิดฐานเสพยาผิดทั้งหมดโทษ จำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 5,000 บาท ถึง 100,000 บาท จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินการต่อผู้ติดยาเสพติด ซึ่งตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541 เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในข้อ 5.5 ที่ให้ปฏิบัติต่อผู้ติดยาเสพติดในฐานะผู้ป่วย

(5) เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กร้อยละ 80 กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กแออัดยัดเยียดมากขึ้นไป เกิดปัญหาในการดูแลแก้ไขตามมา

6. การปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

ในทางกฎหมายสามารถที่จะปรับเปลี่ยนประเภทของแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้

6.1 กรณี

(1) ด้านกระบวนการยุติธรรม หากจำนวนคดียาเสพติดสามารถลดลงได้จริง อาจจะลดกระแสของข้อวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นที่ว่า การปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของแอมเฟตามีนส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และทำให้จำนวนนักโทษล้นคุก แต่อย่างไรก็ตาม สถิติผลการปราบปรามจับกุมคดียาเสพติดจะเป็นสิ่งที่สะท้อนปรากฏการณ์ของปัญหาเสพติดที่เป็นอยู่ในสังคม ปัญหาเสพติดในสังคมอาจจะรุนแรงกว่าตัวเลข

ทางสถิติการจับกุมและสถิติการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดก็ได้

(2) ไม่หลงโทษทางกฎหมายและสังคมต่อกลุ่มผู้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำให้เยาวชนที่สมควรได้รับการบำบัดรักษาไม่ต้องถูกคุมขังและได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ตีกัดขยับออกไป หรือสำหรับผู้เสพจะไม่ถูกตรวจหน้า

(3) ด้านการบำบัดรักษา ในการบำบัดอาการขาดยาเบื้องต้น สามารถหายาเสพติดเพื่อทุเลาอาการขาดยาได้ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดผลต่อสังคม

(4) ด้านสังคม เป็นการตอบสนองต่อความคิดของกลุ่มทางวิชาการที่ให้มีการหันกลับมาทบทวนและปรับแนวทางการดำเนินงาน

(5) ด้านเศรษฐกิจ แอมเฟตามีนและวัตถุออกฤทธิ์บางชนิด อาจจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรมได้

6.2 ผลกระทบข้างเคียง

หากกำหนดประเภทให้แอมเฟตามีนกลับไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามเดิม จะส่งผลกระทบต่อตามมหาลายประการ กล่าวคือ

(1) ด้านเภสัชวิทยา การเสพยาแอมเฟตามีนจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการควบคุมทางจิตและประสาท ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างชีวเคมีทางร่างกายและระบบการทำงานของสมอง จะกระตุ้นประสาทให้เกิดความตื่นตัว ตึกตัก ไม่มีอาการง่วงนอน ไม่อยากอาหารและแอมเฟตามีนจะทำให้เกิดอาการที่ต้องการทางจิต ซึ่งมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมในการเสพยา จนกลายเป็นการเสพติดได้ในที่สุด ครั้นเมื่อมีการใช้เป็นประจำต่อเนื่องและปริมาณมากพอสมควร จะเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเป็นความรู้สึกกระวนกระวายใจ ก้าวร้าว คนที่ไม่กินไม่นอน ร่างกายจะทรุดโทรม น้ำหนักลด เกิดอาการใจสั่นและหวาดระแวง (paranoid)

(2) ด้านโรคจิตโรคประสาทที่สืบเนื่องมาจากการใช้แอมเฟตามีน (amphetamino psychosis) เมื่อปี 2540 สำนักพัฒนาการเมืองกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัญหายาเสพติดกับภาวะทางจิตเวช" โดยการสุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยในโรงพยาบาล ศรีวิบูลย์

เสถียรมากกว่าระดับผู้จำหน่าย หรือไม่ก็เป็นคดีรายย่อยมากกว่า คดีรายใหญ่ อย่างในกรณีปี 2542 ได้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดในข้อหาครอบครอง คิดเป็นร้อยละ 52.96 และข้อหาเสพยาเสพติดเป็นร้อยละ 21.47 ผู้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดทั้งหมดโทษ จำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 5,000 บาท ถึง 100,000 บาท จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินการต่อผู้ติดยาเสพติด ซึ่งตามคำสั่งสำนักงานกฤษฎีกาที่ 141/2541 เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในข้อ 5.5 ที่ให้ปฏิบัติต่อผู้ติดยาเสพติดในฐานะผู้ป่วย

(5) เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กร้อยละ 80 กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กแออัดยัดเยียดมากขึ้นไป เกิดปัญหาในการดูแลแก้ไขตามมา

6. การปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

ในทางกฎหมายสามารถที่จะปรับเปลี่ยนประเภทของแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้

6.1 HRDI

(1) ด้านกระบวนการยุติธรรม หากจำนวนคดียาเสพติดสามารถลดลงได้จริง อาจจะลดกระแสของข้อวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นที่ว่า การปรับเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายของแอมเฟตามีนส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และทำให้จำนวนนักโทษล้นคุก แต่อย่างไรก็ตาม สถิติผลการปราบปรามจับกุมคดียาเสพติดจะเป็นสิ่งที่สะท้อนปรากฏการณ์ของปัญหาเสพติดที่เป็นอยู่ในสังคม ปัญหาเสพติดในสังคมอาจจะรุนแรงกว่าตัวเลข

ทางสถิติการจับกุมและสถิติการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดก็ได้

(2) ไม่มองโทษทางกฎหมายและสังคมต่อกลุ่มผู้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำให้เยาวชนที่สมควรได้รับการบำบัดรักษาไม่ต้องถูกคุมขังและได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ตักตักออกไป หรือสำหรับผู้เสพจะไม่ถูกควาหน้า

(3) ด้านการบำบัดรักษา ในการบำบัดอาการขาดยาเบื้องต้น สามารถหายาเสพติดเพื่อทุเลาอาการขาดยาได้ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดผลต่อสังคม

(4) ด้านสังคม เป็นการตอบสนองต่อความคิดของกลุ่มทางวิชาการที่ให้มีการหันกลับมาทบทวนและปรับแนวทางการดำเนินงาน

(5) ด้านเศรษฐกิจ แอมเฟตามีนและวัตถุออกฤทธิ์บางชนิด อาจจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรมได้

6.2 ผลกระทบข้างเคียง

หากกำหนดประเภทให้แอมเฟตามีนกลับไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามเดิม จะส่งผลกระทบต่อตามมหาดไทยประการ กล่าวคือ

(1) ด้านเภสัชวิทยา การเสพยาแอมเฟตามีนจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการควบคุมทางจิตและประสาท ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างชีวเคมีทางร่างกายและระบบการทำงานของสมอง จะกระตุ้นประสาทให้เกิดความตื่นตัว ตึกตัก ไม่มีอาการง่วงนอน ไม่อยากอาหารและแอมเฟตามีนจะทำให้เกิดอาการที่ต้องการทางจิต ซึ่งมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมในการเสพยา จนกลายเป็นการเสพติดได้ในที่สุด ครั้นเมื่อมีการใช้เป็นประจำต่อเนื่องและปริมาณมากพอสมควร จะเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเป็นความรู้สึกกระวนกระวายใจ ก้าวร้าว คนที่ไม่กินไม่นอนร่างกายจะทรุดโทรม น้ำหนักลด เกิดอาการใจสั่นและหวาดระแวง (paranoid)

(2) ด้านโรคจิตโรคประสาทที่สืบเนื่องมาจากการใช้แอมเฟตามีน (amphetamin psychosis) เมื่อปี 2540 สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัญหายาเสพติดกับภาวะทางจิตเวช" โดยการสุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยในโรงพยาบาล ศรีวิบูลย์

ทั้งผู้ป่วยใหม่ 122 คน และผู้ป่วยเก่า 128 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน เมื่อศึกษาถึงปัจจัยเสี่ยงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเป็นโรคจิตปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีบุคคลในครอบครัวหรือญาติพี่น้องเป็นโรคจิต ส่วนใหญ่ไม่ได้ประสบอุบัติเหตุหรือถูกทำร้าย ส่วนใหญ่ไม่ดื่มสุรา ไม่มีผู้ใดเลยที่เป็นโรคซึ่งจะส่งผลต่อการเป็นโรคจิต และส่วนมากไม่มีปัญหาด้านบุคลิกภาพ แต่เมื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดติดลบพบว่าเกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยเหล่านี้ใช้แอมเฟตามีน ในเมื่อไม่มีปัจจัยเสี่ยงอย่างอื่น จึงได้มีการวินิจฉัยว่าอาการของผู้ป่วยโรคจิตเกิดจากการใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้า (สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : 2542 : 41)

(3) ด้านจำนวนคดีและผู้ต้องโทษ บทลงโทษที่ลดน้อยลง ก็เชื่อว่าจะทำให้จำนวนคดีและจำนวนผู้ต้องโทษในคดียาเสพติดไม่เพิ่มมากขึ้น อาจจะมีแต่ปัญหาเรื่องนักโทษต้นคุกไม่ได้

(4) ด้านการควบคุมสารตั้งต้น จะไม่สามารถควบคุมสารตั้งต้นอีกหลายชนิดที่สามารถนำมาผลิตยาบ้าหรืออนุพันธ์ประเภทที่ใกล้เคียงได้เช่น Chlorpseudophedrine 3, 4-Methylene nioxiphenyl-2-propanone, Nacetylantheranilic Acid, 1-phenyl-2-propanone, Phenylacetic Acid ซึ่งเดิมควบคุมเพียง 3 ชนิด เพิ่มขึ้นอีก 12 ชนิด รวมเป็น 15 ชนิด

(5) ด้านการแพร่ระบาด ด้วยนัยที่ทำให้สาธารณชนเข้าใจเอาว่า การใช้แอมเฟตามีน เป็นสิ่งที่ไม่น่ามีพิษภัยร้ายแรงจริง ในที่สุดก็จะกลายเป็นการส่งเสริมโดยทางอ้อมให้มีการแพร่ระบาดมากขึ้น

(6) ด้านการปราบปรามองค์กรการค้า ยาเสพติดข้ามชาติ ช่องว่างของบทลงโทษตามกฎหมายยาเสพติดในเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศที่แตกต่างกัน (law loophole) จะเป็นเหตุให้นักค้ายาเสพติดหลบหนีจากการกระทำความผิดในประเทศที่มีบทลงโทษหนัก หรือมีมาตรการที่รุนแรงไปยังประเทศอื่นที่มีบทลงโทษที่เบากว่า

7. ข้อเสนอเกี่ยวกับท่าทีเชิงนโยบายของสำนักงาน ป.ป.ส.

จากการศึกษาของคณะทำงานจึงเห็นควรกำหนดประเภทของแอมเฟตามีนให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ต่อไปด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ด้านกฎหมาย โดยปรกติแล้ว สิ่งใดที่ผิดกฎหมายจะต้องมีการควบคุมโดยเข้มงวด จะทำให้การควบคุมแอมเฟตามีนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะเมื่อแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 จะมีความการที่เข้มงวดขึ้น เช่น การอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครอง ครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือแม้กระทั่งการเสกก็จะถูกห้ามโดยเด็ดขาด จะมีข้อยกเว้นประการเดียวคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะอนุญาตเฉพาะรายให้ครอบครองได้ในกรณีนี้ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ทางราชการ

2. ด้านอาชญาวิทยา การกระทำความผิดคดียาเสพติดส่วนใหญ่มีมูลเหตุจูงใจมาจากด้านเศรษฐกิจ ถึงแม้จะถูกลงโทษทัณฑ์มาแล้วก็ไม่ค่อยเข็ดหลาบ มักจะยึดการประกอบอาชญากรรมเป็นวิถีชีวิตหรือคิดเป็นนิสัยจนมีลักษณะคล้ายเป็นพวกกระทำผิดโดยสิ้นคาน (career criminal) จะกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคม มาตรการลงโทษขององค์กรอาชญากรรมด้านยาเสพติด จึงต้องมีทั้งโทษต่อตัวผู้กระทำความผิดของกลางที่ใช้ในการกระทำความผิด และทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้วย การที่ผู้กระทำผิดได้รับโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต นอกจากจะสร้างความเกรงกลัวต่อผู้กระทำความผิดแล้ว ยังเป็นมาตรการเชิงป้องปรามสำหรับผู้ที่จะคิดจะกระทำความผิดในอนาคตได้ด้วย

3. ด้านสถานการณ์ปัญหายาเสพติด ภายใต้สมมติฐานที่ว่าแอมเฟตามีนยังคงมีการแพร่ระบาดต่อไปจนกว่าจะมียาเสพติดตัวอื่นเข้ามาทดแทน และมีแนวโน้มเป็นไปได้อย่างมากที่กลุ่มอนุพันธ์ของแอมเฟตามีนจะเข้ามาแทนที่ในอนาคต หากมีการปรับเปลี่ยนประเภทแอมเฟตามีนเป็นวัตถุออกฤทธิ์ตามเดิมก็จะต้องปรับเปลี่ยนประเภทสารกระตุ้นประสาทอีกหลายชนิดเช่นกัน และการควบคุมสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตแอมเฟตามีนอีกหลายชนิด จะ

ไม่สามารถควบคุมได้

4. ด้านการศึกษาเปรียบเทียบจากต่างประเทศ พบว่าประเทศที่เผชิญหน้ากับปัญหา ยาเสพติดชนิด โตรันแรงก็จะต้องใช้มาตรการที่เข้มงวดกับตัวยานั้น อย่างไรก็ตามประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้ แอมเฟตามีนอยู่ในกลุ่มเดียวกับโคเคนและไม่มี ประเทศใดที่ยินยอมให้ยาเสพติดประเภทรุนแรง (hard drugs) เป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย ปัญหา แอมเฟตามีนจึงน่าจะเน้นในเรื่องการแก้ไข้ปัญหาโดยการบำบัดรักษาและการฟื้นฟู (rehabilitation) มากกว่าการทำให้ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ถูกตั้งคำถามกฎหมาย (legalization)

5. ด้านการบำบัดรักษา จะเป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ทั้งนี้ เพราะตามมาตรา 19 แห่ง พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้กำหนดให้กระทำได้เฉพาะยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 เท่านั้น จะทำให้ผู้ติดแอมเฟตามีนเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ติดยาเสพติดมากขึ้นโดยไม่ต้องถูกคุมขัง ทำให้ผู้ใช้แอมเฟตามีนเข้ามาอยู่ในระบบที่ทางการสามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง

6. ด้านการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ถึงแม้ว่ายาแอมเฟตามีนจะสามารถนำมาใช้รักษาโรคบางประเภทเช่น โรคปาร์กินสัน (parkinson) โรคที่เกิดขึ้นมาจากความผิดปกติของระบบประสาท โรคง่วงเหงา (narcolepsy) โรคสมาธิสั้นอยู่ไม่สุข (hyperactivity) โรคอ้วนจากปัจจัยภายนอกร่างกาย แต่ก็ก่อให้เกิดผลข้างเคียงตามมา รวมทั้งปัจจุบันได้มีการใช้ตัวยารักษาชนิดอื่นทดแทน

7. ด้านการเมือง มาตรการทางกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมามีบ่อยครั้งจะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในการกำหนดนโยบายและการดำเนินมาตรการด้านยาเสพติดของรัฐในระยะยาวได้ รวมทั้งอาจจะกลายเป็นประเด็นทางการเมืองซึ่งประชาชนส่วนใหญ่อาจจะไม่ยอมรับ และจะเกิดผลต่อความมั่นคงของประเทศ

8. ด้านนิติบัญญัติ ในกรณีที่มีการท้วงติงเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่และประเภทของกฎหมาย ยาเสพติดให้อยู่ด้วยกัน โดยการปรับวัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาทไปเป็นอย่างเดิม ก็อาจจะใช้วิธีการแก้ไข้บทลงโทษในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาทให้สูงขึ้นเท่ากับโทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ในขณะที่เดียวกัน หากความผิดฐานใดที่ไม่ส่งผลร้ายแรงต่อสังคมมากนัก ก็อาจจะปรับอัตราโทษให้เบาลงมา

9. ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ การแก้ไข้ปัญหาแอมเฟตามีนด้วยการควบคุมการผลิต การค้า และการแพร่ระบาดโดยเข้มงวด จะทำให้ได้รับความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้มากขึ้น ในทางตรงข้าม การผ่อนคลายนโยบายต่าง ๆ จะเป็นปัญหาต่อท่าทีของการขอความร่วมมือในระยะยาวต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บางประเทศที่ได้รับผลกระทบต่อปัญหาแอมเฟตามีนน้อยและมองว่าเป็นปัญหาภายในประเทศไทยเท่านั้น

8. ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข้ปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การแก้ไข้ปัญหาแอมเฟตามีนบังเกิดประสิทธิผล การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และลดผลกระทบข้างเคียงที่เกิดขึ้น จึงมีข้อเสนอในเชิงนโยบายเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การสกัดกั้นและปราบปรามการลักลอบนำเข้าบริเวณชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลักลอบนำแอมเฟตามีนเข้ามาทางบริเวณชายแดนภาคเหนือ เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่ส่งผลโดยตรงต่อสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศไทยขณะนี้ จะต้องวางแผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดบริเวณชายแดนขึ้นมารองรับ

2. การสืบสวนปราบปรามองค์กรการผลิตและค้าแอมเฟตามีน นอกจากการแกะคดี สถานการณ์อย่างตึงเครียดแล้ว ในการปราบปรามต้องดำเนินการให้ประสานกันอย่างครบวงจรของปัญหา ตั้งแต่การผลิตยาเสพติด การค้ายาเสพติด การ

แพร่ระบาดของยาเสพติด รวมถึงการนำเข้าและส่งออกยาเสพติด ถึงแม้จะมีความยากลำบากในการรวบรวมยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ ยืนยัน และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่เมื่อใดก็ตามที่เจ้าหน้าที่ปราบปรามสามารถวางแผนการสืบสวนเพื่อพัฒนาบุคคได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสืบสวนขยายผลในแนวตั้ง ไต่ระดับขึ้นไปจากผู้จัดจำหน่ายรายย่อย เพื่อสาวไปยังนักค้ารายใหญ่ การพัฒนาการสืบสวนต่อไปเพื่อพิสูจน์ทราบองค์การการผลิตซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่สามารถทำลายโครงสร้างองค์การการผลิตและค้าแอมเฟตามีนได้อย่างถอนรากถอนโคน

3. การควบคุมวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดโดยเข้มงวด ทั้งที่เป็นสารตั้งต้น สารเคมีที่มีเป็นตัวทำปฏิกิริยาทางเคมี ตัวทำละลาย เครื่องอัดเม็ด และอุปกรณ์ การผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารตั้งต้น 6 ชนิดคือ phenylacetic acid, phenylacetone, ephedrine, pseudoephedrine, phenylpropylamine และ phenylalanine ซึ่งสามารถดัดแปลงโมเลกุลให้เป็นแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนได้ง่าย (วีโรจน์ สุ่มใหญ่ : 2543 : 56) ควรมีการกำหนดเขตควบคุมเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับการผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด (chemical free zone) รวมทั้งการกีดกันสภาพคล่องของการผลิตยาเสพติดด้วย

4. การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด ต้องเน้นมาตรการสมคบ มาตรการบริวารภัย การสืบสวนทางการเงิน โดยหลักการแล้วไม่ควรให้มีการประกันตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยรายสำคัญเพราะบุคคลเหล่านั้นมักจะหลบหนีโดยไม่เสียค่าเงินประกันที่จะถูกริบและอาจจะกลายเป็นช่องโอกาสให้ไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นได้อีก นอกจากโทษจำคุกแล้ว ศาลควรลงโทษปรับสูงสุดด้วย ต้องมีการบังคับโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษา การแยกผู้ต้องขังคดียาเสพติดไว้ต่างหากมิให้ปะปนกับผู้ต้องขังประเภทอื่น ๆ การจัดตั้งพันทศสถานชุมชนบำบัดเพื่อให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจและกี่ยววิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังได้สะดวกยิ่งขึ้น ทั้งนี้ อาจจะรวมไปถึงการแยกผู้ต้องขังที่คดียาเสพติดซึ่งแฝงอยู่ในคดีอื่นๆ ด้วยการทำให้ผู้ต้อง

ขังคดียาเสพติดเลิกเด็ดขาดก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง

5. ในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด ต้องครอบคลุมในวงกว้าง (macro) โดยใช้กระบวนการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดที่ถูกต้องเพื่อสร้างกลไกแห่งการป้องกันตนเองด้วยภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งให้รอดพ้นจากพิษภัยของยาเสพติด และเจาะลึกเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดเป็นรายกลุ่ม (micro) โดยการมุ่งเน้นที่พฤติกรรมของบุคคล ทำอย่างไรให้คนเลือกที่จะไม่ใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนต้องหาทางป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อของการเสพ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของตลาดยาเสพติด เป็นเครื่องมือในการจัดจำหน่าย

6. ปัญหานักโทษล้นคุก น่าจะบรรเทาลงได้ด้วยหลายวิธีการด้วยกัน เช่น ผู้ติดแอมเฟตามีนที่กระทำความผิดในข้อหาเสพหรือครอบครองจะได้รับโอกาสให้เข้ารับการบำบัดรักษาดมพระราชาบัญญัติได้มากขึ้น การทำพันธบัตรและให้มารายงานตัวเป็นระยะๆ การระลอกการฟ้องสำหรับความผิดที่ไม่รุนแรงนัก ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย การคุมประพฤติ การให้ทำงานบริการสังคมแทนการลงโทษจำคุก (social service) เป็นต้น

7. ด้านวิชาการและการศึกษาวิจัย น่าจะหาข้อยุติในเชิงวิชาการเกี่ยวกับการติดยาเสพติดในความหมายใหม่ที่ประกอบด้วยความคิดทางกายและ การคิดทางใจ การศึกษาในเชิงชีวเคมีและจิตวิทยา สังคมเพื่อหาทางลดล้างความรู้สึกรู้สึกหรือความเชื่อต่อ ยาเสพติดบางชนิดที่ว่าเสพแล้วไม่ติด การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดแบบผสมกันหลายตัวตามที่ ต้องการ (combine drugs) เพื่อจะได้หาทางในการ เฝ้าระวังป้องกันการศึกษาวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อการ แก้ไขปัญหาแอมเฟตามีนด้วยการผสมผสาน มาตรการทั้งด้านปราบปรามยาเสพติด ป้องกัน ยาเสพติด และบำบัดรักษายาเสพติด รวมถึงการจัดเสวนาเชิงวิชาการ (symposium) เพื่อรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเป็นเอกภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการ ปรับใช้

8. การประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริง เผยแพร่ให้เห็นว่าการใช้แอมเฟตามีนเชื่อว่าจะไม่มีอาการเสพติด หรือใช้แล้วคิดเหมือนกัน ล้มล้างทัศนคติต่อการใช้เพื่อทำงานหรือความบันเทิง ทำให้เห็นว่าการเสพแอมเฟตามีน นอกจากจะทำร้ายชีวิตของผู้เสพแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลในสังคมมากกว่าเฮโรอีนมากมายหลายเท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การก่อให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงตลอดมา การทำให้สังคมทั่วไปเห็นว่า “นักค้า” ก็คือ “นักฆ่า” ที่เป็นคนทำลายคุณค่าของความเป็นมนุษย์ (dehumanization) การบึงบรามทางจิตวิทยาที่ทำให้เห็นว่าการผลิตและการค้ายาเสพติดไม่คุ้มกับการเสี่ยงเพราะเมื่อถูกจับกุมแล้วจะต้องถูกลงโทษจำคุกของกลางจะถูกยึดและทรัพย์สินที่ได้มาจะถูกริบตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้เสพว่า ในกระบวนการสังเคราะห์แอมเฟตามีนมีการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์หลายชนิด การเสพแอมเฟตามีนจะทำให้ได้รับสิ่งเจือปนตกค้างทั้งตะกั่ว ปะอศ และทองแดงเข้าไปด้วย

9. การมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องระดมพลังประชาชนให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด การสร้างแนวร่วม การสร้างแกนนำในชุมชนหมู่บ้าน การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาก้าวหน้า

10. ปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่ ต้องใช้มาตรการทั้งทางกฎหมาย การปกครอง การบริหาร และสังคมต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

11. การสร้างกลไกทางสังคมเพื่อควบคุมปัญหายาเสพติด เช่น การลงโทษทางสังคม (social sanction) การทำให้บุคคลที่มีพฤติกรรมกระทำความผิดกฎหมายตกเป็นเป้าสายตาของสาธารณะ การใช้สื่อมวลชนในการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของบุคคลในสังคม

12. การลดอันตรายจากการใช้แอมเฟตามีน (harm reduction) โดยการลดความรุนแรงของปัญหาการแพร่ระบาด ป้องกันอันตรายที่ผู้ใช้ยาเสพติด อาจจะทำต่อตนเองและสังคมรอบข้าง และลดผล กระทบข้างเคียงที่เกิดสืบเนื่องมาจาก

ปัญหาแอมเฟตามีน

13. การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติด การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดเงื่อนไขของปัญหายาเสพติด หรือส่งผลกระทบต่อประเทศไทย การทำให้ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาร่วมระหว่างประเทศ และพยายามให้ความสำคัญต่อปัญหายาเสพติดในลำดับต้น ๆ (first priority)

เอกสารประกอบการศึกษา

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. “ยาบ้ากับการเมืองไทย” มติชนรายวัน, 31 สิงหาคม 2542.

นวลน้อย ศรีวิรัตน์. “ตลาดการค้ายาบ้าในประเทศไทย” เหยี่ยวกลางลม, มติชนรายวัน, 8 เมษายน 2543.

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, ร.ต.อ. “คิดใหม่เรื่องปัญหายาเสพติด” มติชนรายวัน 9 พฤษภาคม 2543.

ประเวศ วัชสี. “กระบวนการทรรคมใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด” มติชนรายวัน, 27 กันยายน 2542

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. “ปัญหายาบ้าและคุณพ่อคุณแม่ที่รัก” มติชนรายวัน, 10 กันยายน 2542.

วราภรณ์ สามโกเศศ. “ปราบปรามยาเสพติดก็มีโทษทางสังคม” มติชนรายวัน, 30 มีนาคม 2543.

วีโรจน์ สุ่มใหญ่. ยาบ้าหนักหน่วงภัยข้ามหล้าสุวรรณ. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อีวีเอการพิมพ์, 2543

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนักงานป.ป.ส. “ปัญหายาเสพติดกับภาวะทางจิตเวช” กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนอรุณการพิมพ์, 2542.

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอายุผู้ต้องหาคดีเมทแอมเฟตามีน ตั้งแต่ปี 2530 - 2542

พ.ศ.	อายุผู้ต้องหา			
	0 - 20 ปี	21 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 ปีขึ้นไป
2530	12	13	190	224
2531	17	61	283	363
2532	18	91	362	478
2533	51	387	888	961
2534	250	572	1,524	1,802
2535	453	1,177	2,303	2,337
2536	529	2,212	3,336	3,243
2537	682	4,597	4,635	4,257
2538	1,543	8,468	6,848	5,517
2539	6,709	25,267	15,033	10,748
2540	14,735	38,675	20,793	13,729
2541	32,166	64,421	30,268	17,860
2542	39,826	62,338	28,870	15,532

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบอายุผู้ติดเมทแอมเฟตามีนที่เข้ารับการบำบัดรักษา ตั้งแต่ปี 2535 - 2542

พ.ศ.	อายุผู้ติดเมทแอมเฟตามีน						
	ต่ำกว่า 15 ปี	15 - 19 ปี	20 - 24 ปี	25 - 29 ปี	30 - 34 ปี	35 - 39 ปี	40 ปีขึ้นไป
2535	3	54	71	60	42	23	10
2536	14	148	82	43	56	24	18
2537	21	208	97	66	50	29	22
2538	68	689	233	86	56	41	33
2539	226	2,227	918	353	195	100	64
2540	587	5,577	2,311	901	486	265	178
2541	857	8,399	3,508	1,252	694	372	292
2542	736	7,232	4,430	1,746	878	436	316

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอายุผู้ต้องหาลี้เมทแอมเฟตามีน ตั้งแต่ปี 2530 - 2542

พ.ศ.	อายุผู้ต้องหา			
	0 - 20 ปี	21 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 ปีขึ้นไป
2530	12	13	190	224
2531	17	61	283	363
2532	18	91	362	478
2533	51	387	888	961
2534	250	572	1,524	1,802
2535	453	1,177	2,303	2,337
2536	529	2,212	3,336	3,243
2537	682	4,597	4,635	4,257
2538	1,543	8,468	6,848	5,517
2539	6,709	25,267	15,033	10,748
2540	14,735	38,675	20,793	13,729
2541	32,166	64,421	30,268	17,860
2542	39,826	62,338	28,870	15,532

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบอายุผู้ลี้เมทแอมเฟตามีนที่เข้ารับการบำบัดรักษา ตั้งแต่ปี 2535 - 2542

พ.ศ.	อายุผู้ลี้เมทแอมเฟตามีน						
	ต่ำกว่า 15 ปี	15 - 19 ปี	20 - 24 ปี	25 - 29 ปี	30 - 34 ปี	35 - 39 ปี	40 ปีขึ้นไป
2535	3	54	71	60	42	23	10
2536	14	148	82	43	56	24	18
2537	21	208	97	66	50	29	22
2538	68	689	233	86	56	41	33
2539	226	2,227	918	353	195	100	64
2540	587	5,577	2,311	901	486	265	178
2541	857	8,399	3,508	1,252	694	372	292
2542	736	7,232	4,430	1,746	878	436	316

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการตรวจสอบทรัพย์สินคิติเมทแอมเฟลามีนตั้งแต่ปี 2537 - 2542

พ.ศ.	ผลการตรวจสอบทรัพย์สินคิติเมทแอมเฟลามีน	
	จำนวนคดี	มูลค่าทรัพย์สินที่ยึดอาบัต (บาท)
2537	6	64,568,655.17
2538	28	99,655,411.70
2539	33	98,499,496.16
2540	121	130,546,632.17
2541	208	203,938,350.50
2542	255	160,301,059.04
รวม	651	757,509,604.74

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาเสพย์ติดกับผู้ต้องขังเด็ดขาดทั้งหมดตั้งแต่ปี 2533 - 2542

พ.ศ.	จำนวนผู้ต้องขังคดีอาเสพย์ติด	จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดทั้งหมด
2533	14,432	60,212
2534	16,092	62,214
2535	12,855	47,016
2536	20,255	60,699
2537	33,730	68,058
2538	26,180	65,336
2539	29,800	65,048
2540	31,354	75,320
2541	45,097	97,027
2542	67,437	125,258